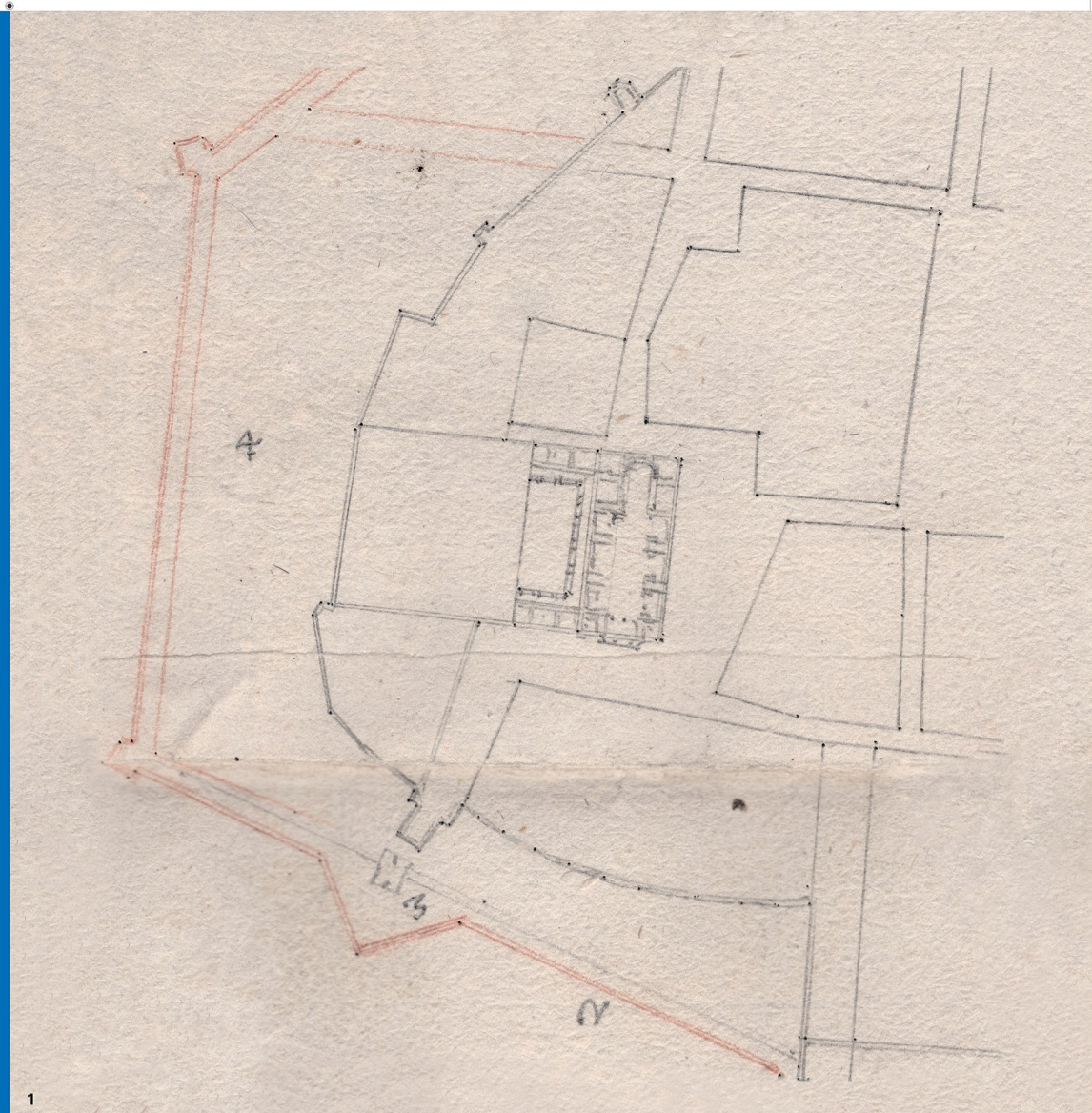

Jezuitský areál s kostelem sv. Ignáce

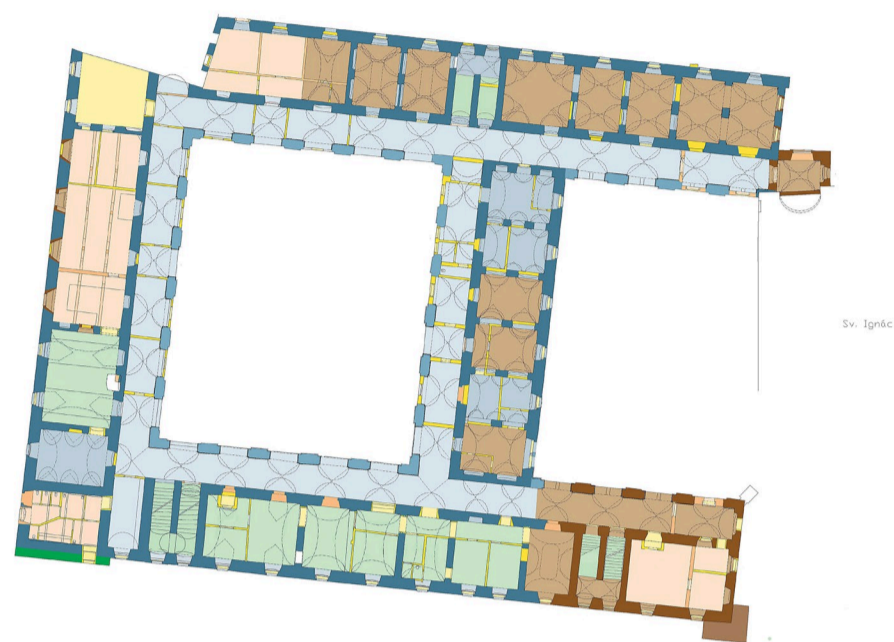
V roce 1620 se České království nacházelo na rozcestí. České stavy společně s protestanským králem Fridrichem Falckým prohráli krátce trvající vzpouru proti katolickému králi Ferdinandu II. a s jeho návratem byly zpět nejen staré pořádky, ale přišly i nové. Ty v zemi pomáhal zavádět jezuitský řád, který tehdy jako hlavní nástroj protireformace počíval u císaře a mezi šlechtou obrovskou popularitu. S budováním nového nekompromisního režimu tak pomáhal i Albrecht z Valdštejna, který na své jičínské panství přivedl jezuitu již v roce 1622, přičemž jim tam plánoval postavit kolej, které mělo velikostí konkurovat jen pražské Klementinum.

Valdštejn jezuitům nabídnul Smiřický zámek nebo místo na severu náměstí a i když to byla poloha v rámci města dominantní a jezuité o podobná místa usilovali v jiných městech, zde se Valdštejnovi postavili ke vzdoru a vynutili si místo na okraji města zvané Hrádek, protože leželo v sousedství farního kostela. A Valdštejn k tomu kupodivu přistoupil, i když u toho kroutil hlavou nad šroubovanými námitkami jezuitů, kteří místo na severu náměstí považovali za nezdravé kvůli tomu, že na něj moc svítilo sluníčko. Konečně jako krátkozraké jim rozhodnutí stavět na Hrádku později vyčítal sám Bohuslav Balbín, který na jičínském gymnasiu v letech 1632–1633 studoval a v koleji později strávil několik let. A nevýhodné se to dodnes jeví i z pohledu struktury města a Valdštejnova zamýšleného konceptu jeho rozvoje.

1

2

sv. Ignác

- 1/ Plánovaný kostel sv. Ignáce, detail z plánu města od Nicola Sebregendího z roku 1633. [NA Praha, VL, sg. F 67/52]
- 2/ Jezuitská kolej. Půdorys přízemí koleje. Stavebně historické vyhodnocení Pavel Vlček. Modrá barva představuje valdštejnskou stavbu (bledě modrá hypoteticky), hnědá mladší barokní doplňky, zelená příndleží klasicistním zásahům, oranžová 2. polovině 19. století a žlutá 20. století.
- 3/ Jezuitská kolej, hlavní nádvoří. [foto TR]
- 4/ Jezuitská kolej a okolí, detail z veduty Josefa Sikory, 1756. [RMaG v Jičíně, sbírka pozitivů a negativů, př. č. 541]
- 5/ Západní část města v době kolem roku 1634. [kresba PU]
 - 1 kolej
 - 2 gymnázium
 - 3 fara
 - 4 kostel sv. Ignáce, původně sv. Jakuba.
- 6/ Jezuitský seminář. Nerealizovaný projekt, přízemí. Giovanni Pieroni, 1628. [SOKA Jičín, AM Jičín, kart. č. 3, inv. č. 122, sg. J-90B]
- 7/ Jezuitská kolej, zaniklá klenba refektáře. [RMaG v Jičíně, sbírka pozitivů a negativů, př. č. 6632. Foto František Musil]

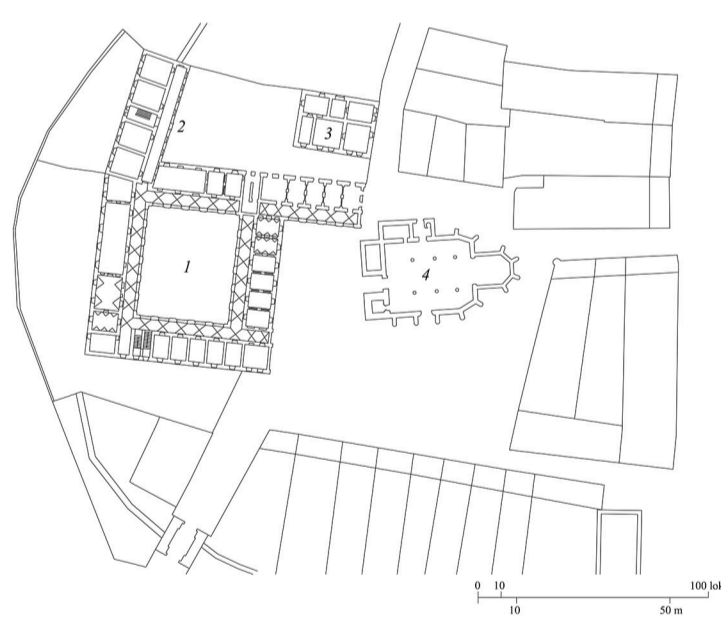
Stavba celého areálu trvala mnoho desítek let. Nejprve jezuité přestavěli faru, ležící severně od kostela sv. Jakuba (dnes sv. Ignáce), a v letech 1627–1628 v linii hradeb postavili gymnázium. V červnu 1628 byla založena kolej, která však kvůli Valdštejnově smrti byla dokončena až v letech 1659–1652, kdy byla vystavěna křídla směrem ke kostelu. I kostel měl být zcela znovu vystavěn v odlišné formě, k tomu však již nikdy nedošlo. Součástí areálu měl být také seminář pro ubytování studentů, oficiálně založený v roce 1627, ale jeho stavba, navržená v roce 1628 Giovannim Pieronim, byla odložena. Možná za tím stály spory, které měl Valdštejn po své odvolání z funkce generalissima s jezuitu, nebo také to, že Valdštejn od roku 1633 zamýšlel gymnázium proměnit v univerzitu, která by vyžadovala mnohem náročnější stavbu. Seminář tak byl nakonec realizován v letech 1685–1692 na jiném místě a podle odlišného projektu.

Architektura jezuitské koleje není v souladu s pravidly řádu zvenčí nijak náročná, uvnitř zadního dvora však překvapí monumentálním členěním fasád pomocí svazků pilastrů, vyzdvižených na vysoký podstavec, což bylo řešení použité tehdy v Čechách poprvé. Monumentální by jistě byla i fasáda nového kostela, její plán, pokud byl kdy nakreslen, se však nedochoval.

3

5

6

7